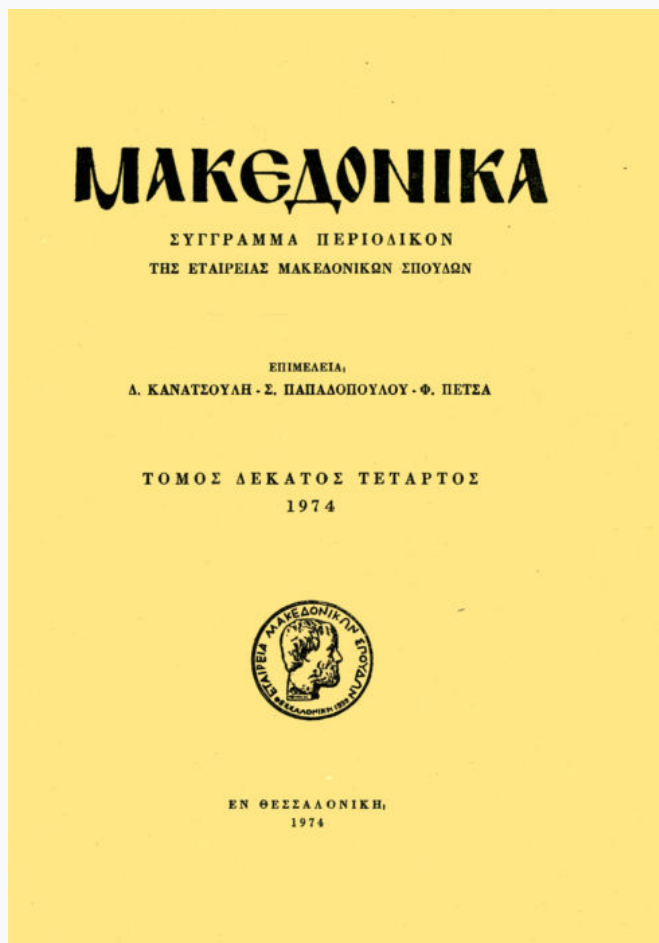

Μακεδονικά

Τόμ. 14, Αρ. 1 (1974)

Και πάλι για τον Ιωάννη Κωττούνιο

Ιω. Ε. Καραθανάσης

doi: [10.12681/makedonika.591](https://doi.org/10.12681/makedonika.591)

Copyright © 2015, Ιω. Ε. Καραθανάσης

Άδεια χρήσης [Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/).

Βιβλιογραφική αναφορά:

Καραθανάσης Ι. Ε. (1974). Και πάλι για τον Ιωάννη Κωττούνιο. *Μακεδονικά*, 14(1), 402-403.
<https://doi.org/10.12681/makedonika.591>

herrschen, dann wird euer Reich in vier Teile zerrissen und euer letzter Priester ebende auf dieselbe Weise getötet werden. Mit diesen Worten starb der Patriarch. Es nähert sich das Jahr und es wird sich entscheiden, ob der Patriarch wirklich in die Zukunft blicken konnte, oder den Sultan mit der Prophezeiung erschrecken wollte—beendet der Autor den Artikel.

Dass Konstantin Mertse nur diesen einzigen Teil aus der Zeitschrift abschrieb, bezeugt, dass er selbst ebenfalls auf die Befreiung von Konstantinopel wartete. Diese Notierung beweist, dass die sich um Mitte des 19-ten Jahrhunderts ungarisierenden Griechen in Seele weiter Griechen blieben, die von der Grossen Idee ebenfalls begeistert wurden¹.

L. TARDY - Ö. FÜVES

ΚΑΙ ΠΑΛΙ ΓΙΑ ΤΟΝ ΙΩΑΝΝΗ ΚΩΤΤΟΥΝΙΟ

Σε μιὰ μικρή μελέτη μου γιὰ τὸν Ἰω. Κωττούνιο πὺν δημοσιεύτηκε πέρυσι στὰ «Μακεδονικά»² θὰ πρέπει νὰ συμπληρωθοῦν καὶ τὰ παρακάτω, τὰ ὁποῖα δὲν μπόρεσα τότε νὰ χρησιμοποιήσω μιὰ καὶ μοῦ ἔλειπαν τὰ σχετικὰ βοηθήματα. Τὰ στοιχεῖα πὺν χρησιμοποιῶ ἐδῶ προέρχονται ἀπ' ἓνα μικρὸ σημείωμα τοῦ κ. Ἰω. Κ. Βασδραβέλλη, μὲ τὸν τίτλο «Συμπληρωματικὰ διὰ τὸν Ἰωάννην Κωττούνιον»³.

Ἀπ' τὸ σημείωμα αὐτὸ μαθαίνομε λοιπὸν πῶς ὁ ἀνεψιὸς τοῦ Ἰω. Κωττούνιου (γιὰ τὸ ἐπώνυμο θὰ μιλήσουμε παρακάτω) δὲν ἀπήτησε μονάχα ἀπὸ τὶς βενετικὲς ἀρχὲς τὴν καταβολὴ τῶν 20.000 ρεαλιῶν πὺν, κατὰ τὴν ἀναφορὰ του, προερχόταν ἀπὸ δάνειο τῆς μητέρας του Θεολόγας στὸ θεῖο του, ἀλλὰ μετὰ τὴν ἀποτυχία του, ὡς φαίνεται, μετέβη καὶ στὴν Κωνσταντινούπολιν καὶ ζήτησε τὴν ἐπέμβαση τοῦ βεζίρη Μουσταφᾶ πασᾶ. Μὲ ἀναφορὰ του λοιπὸν πὺν ὑπέβαλε στὸν πασᾶ τὸ φθινόπωρο περίπου τοῦ 1677 ζητοῦσε «νὰ ὑποχρεωθῇ ὁ βάσιλος τῆς Κωνσταντινουπόλεως ὅπως καταβάλῃ εἰς τὸν αἰτούντα τὸ πρῶτον τῶν 20.000 ρεαλιῶν ὡς ἀποζημιώσιν τοῦ πατρικοῦ του μὲ τὸ ἐπώνυμο τῆς μητέρας του. Ἡ μητέρα πάντως ὀνομαζόταν Θεολόγα καὶ ὄχι Τσιαλούκα (Toialucca), πὺν προφανῶς ὀφείλεται σὲ ἐσφαλμένη ἀνάγνωση τοῦ μακαρίτη Κ. Δ. Μέρτζιου.

Ὅσο γιὰ τὸ ἐπώνυμο φαίνεται πῶς ὁ Ἰω. Κούνιαλης, γιὰ νὰ διευκολύνῃ τὶς ἐνέργειές του, ἀντικατέστησε τὸ πατρικὸ του μὲ τὸ ἐπώνυμο τῆς μητέρας του. Ἡ μητέρα πάντως ὀνομαζόταν Θεολόγα καὶ ὄχι Τσιαλούκα (Toialucca), πὺν προφανῶς ὀφείλεται σὲ ἐσφαλμένη ἀνάγνωση τοῦ μακαρίτη Κ. Δ. Μέρτζιου.

Γιὰ τὴν παρουσία τοῦ Ἰω. Κούνιαλης στὴν Κωνσταντινούπολιν τὴν ἐποχὴ αὐτὴ (1677) μποροῦμε νὰ δώσουμε τὴν ἐξῆς ἐξήγηση: ὅτι πράγματι ὁ Κούνιαλης, ἀφοῦ ἐφυγε ἀπὸ τὴν Ἰταλία γύρω στὰ 1670, ὅπως καὶ ἐμεῖς σημειώσαμε⁴, ἦρθε στὴ Βέρροια κι ἀπ' ἐκεῖ βρέθηκε

1. Der ungarische Text ist nicht überall leicht zu lesen, Mertse machte nämlich viele orthographische Fehler.

2. Νεώτερες εἰδήσεις γιὰ τὸν Ἰω. Κωττούνιο (1572-1657), «Μακεδονικά», τ. 13 (1973) σ. 267-273.

3. «Μακεδονικά», τ. 9 (1969), σ. 339-341.

4. Νεώτερες εἰδήσεις γιὰ τὸν Ἰω. Κωττούνιο, σ. 272.

στὴ βασιλείουσα, σὲ μιὰ ὑστατὴ προσπάθεια νὰ ἀποσπᾷ ἀπὸ τοὺς Βενετοὺς διαχειριστὲς τῆς περιουσίας τοῦ θείου του τὰ 20.000 ρεάλια. Γιὰ τὸν Κούνιαλὸν πρέπει μᾶλλον νὰ δεχτοῦμε ὅτι μετέβη ξανά στὴν Ἰταλία (ἄγνωστο πότε, ἀλλ') ὁπωσδήποτε μετὰ τὰ 1677), ὅπου καὶ πέθανε στὰ 1694¹.

ΙΩ. Ε. ΚΑΡΑΘΑΝΑΣΗΣ

ΜΑΚΕΔΟΝΙΚΑ

ΣΤΟ ΒΙΒΛΙΟ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΜΝΗΜΟΝΟΣ ΣΚΟΠΕΛΟΥ, ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ 1831

Στὴ Σκόπελο καὶ στὸ ἀρχεῖο τοῦ συμβολαιογράφου κ. Β. Παλιούρη σώζεται ἓνα πολὺ ἐνδιαφέρον χειρόγραφο βιβλίο μὲ τὴν ἐπιγραφή: «Βιβλίον β' ἀρχόμενον ἀπὸ πρῶτον ἀριθμὸν τῶν πράξεων τοῦ Μνήμονος τῆς Νήσου Σκοπέλου, τοῦ δευτέρου ἔτους τῆς Μνημοσύνης αὐτοῦ ἐν τῇ χιλιοστῇ ὀκτακοσιοστῇ τριακοστῇ πρώτῃ ἔτει 1831, Μηνὶ Ἰανουαρίῳ». Δημόσιος Μνήμων τῆς Σκοπέλου τὰ χρόνια αὐτὰ ἦταν ὁ Σκοπελίτης Μελαχροινὸς Γιαννιὸς². Τὸ βιβλίο ἀποτελεῖται ἀπὸ διακόσια τριάντα φύλλα, στὰ ὁποῖα εἶναι γραμμένες οἱ τριακόσιες δέκα (310) πράξεις τοῦ Μνήμονος. Ὅλες αὐτὲς οἱ πράξεις παρουσιάζουν ξεχωριστὸ ἐνδιαφέρον γιὰ τὴν ἱστορία τοῦ νησιοῦ καὶ γενικὰ γιὰ τὴν ἱστορία τοῦ ἑλληνικοῦ νησιώτικοῦ κόσμου. Δίνουμε ἐδῶ μερικὰ ἀπὸ τὰ περιεχόμενα τοῦ βιβλίου: ὁμολογίες δανείων, ἐμπορικὲς δοσοληψίες μὲ ἐμπορικὰ κέντρα τῆς ἐποχῆς, ναυλοσυμφωνητικά, αἵρετοκρισίες, χαριστήρια περιουσιῶν, προικοσύμφωνα, «ἐγγυητικά διὰ τιμίαν διαγωγὴν προσώπου τινός», ἐκμισθώσεις ἐργασίας κ.ἄ.

Γιὰ τὴ Μακεδονία τὸ βιβλίο αὐτὸ παρουσιάζει ἐνδιαφέρον, γιατί δείχνει τὶς ἐμπορικὲς συναλλαγὰς τῶν νησιῶν τοῦ συμπλέγματος τῶν Β. Σποράδων κμὲ τὰ μέρη τῆς Κασσάνδρας³, ὅπου συνήθως ἔρχονταν οἱ Σκοπελίτες, γιὰ νὰ προμηθευτοὺν ξυλεία ἀπὸ τὰ πλούσια δάση τῆς Χαλκιδικῆς καὶ ἀκόμη νὰ πωλήσουν τὸ περίφημο σκοπελίτικο κρασί. Πολλὲς ἀκόμη ἐμπορικὲς δοσοληψίες Σκοπελιτῶν νοικοκυραίων γίνονται μὲ ἐμπόρους τῆς Θεσσαλονίκης, τῆς περιοχῆς Βαρδάρη.

Στὴ Σκόπελο καὶ στὴ Σκιάθῳ ἦρθαν καὶ ἐγκαταστάθηκαν ἐπίσης πολλοὶ Μακεδόνες πρόσφυγες-ἐπαναστάτες μετὰ τὴν ἄτυχὴ ἐπανάστασιν τοῦ 1821 στὴ Μακεδονία⁴. Ἀπ' αὐτοὺς μάλιστα μερικοὶ ἀναδείχτηκαν καὶ ἔγιναν ἀξιόλογοι καπεταναῖοι στὴν περιοχὴ τῆς «Θετταλομαγνησίας», ὅπως ἦταν ὁ καπετὰν Μπίνος, ὁ καπετὰν Δημήτρης Λιακόπουλος καὶ οἱ Παραθυραῖοι. Ἀλλὰ καὶ τὸ ἀνώνυμο πλῆθος τῶν προσφύγων πού ἦρθε καὶ ἐγκαταστάθηκε στὰ νησιά αὐτὰ πολὺ βοήθησε τοὺς ἀπελευθερωτικοὺς ἀγῶνες τῶν ἐντοπιῶν. Ὁ καθηγ. Ἀπ. Βακαλόπουλος γράφει ὅτι «οἱ Μακεδόνες, κυρίως οἱ Ὀλύμπιοι, ὡς διατελοῦντες συμ-

1. Κ. Δ. Μέρτζιου, Μνημεῖα Μακεδονικῆς Ἱστορίας, Θεσσαλονίκη 1947, σ. 496.

2. Γιὰ τὸν τίτλο τοῦ Δημοσίου Μνήμονος, τοῦ ἀλλοτινοῦ δηλ. νοτάριου ἢ κατζίλλιε-
ρη καὶ σημερινοῦ συμβολαιογράφου, βλ. στοῦ Ἀθαν. Δ. Θανοπούλου-Διον. Λει-
βαθοῦ, Ὁ συμβολαιογράφος ἐν τῇ θεωρίᾳ καὶ τῇ πράξει, Ἀθήναι 1952, σ. 18-19.

3. Γιὰ τὸ θέμα αὐτὸ βλ. Ἀ. Π. Βακαλόπουλου, Πρόσφυγες καὶ προσφυγικὸν ζή-
τημα κατὰ τὴν ἐπανάστασιν τοῦ 1821, Θεσσαλονίκη 1939, σ. 32-46, Τοῦ Ἰδίου, Ἡ
δράσις τῶν ἐξ Ὀλύμπου Μακεδόνων ἀγωνιστῶν ἐν Εὐβοίᾳ καὶ Θεσσαλίᾳ κατὰ τὰ 1822 καὶ
1823, «Μακεδονικὸν Ἡμερολόγιον», τ. 15 (1939), σ. 81-90, Τοῦ Ἰδίου, Ἱστορία τῆς Μα-
κεδονίας 1354-1833, Θεσσαλονίκη 1969, σ. 573-574, 590, 594, 608-619, 616, Ι. Κ. Βασδρα-
βέλλη, Οἱ Μακεδόνες κατὰ τὴν Ἐπανάστασιν τοῦ 1821, ἐκδ. γ', Θεσσαλονίκη 1967.